



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cursus Theologico-Moralis

Ad usum Tyronum elucubratus, Et in Quotidianis Prælectionibus

Quoad ea, quæ Moralis Theologia disputat de Legibus, de Præceptis
Decalogi, de Restitutione, ac de Contractibus

Viva, Domenico

Patavii, 1723

Art. III. Quonam pacto tolli possit obligatio Voti per dispensationem?

urn:nbn:de:hbz:466:1-40673

ARTICULUS III.

Quonam pacto tolli possit obligatio Voti per dispensationem?

qui vovit recitare Ave pro Sancto Antonio, & aliud Ave pro Sancto Francisco, & sic pro centum aliis Sanctis, si uno die omittat recitare hæc centum Ave, quæ debet pro centum votis emissis, peccabit ne mortaliter, an solum committet centum venialia?

Respondeo cum iisdem Doctoribus, quod peccet mortaliter. Ratio est, quia illa vota sunt ejusdem rationis, & obligant pro eodem tempore ex virtute, & præcepto religionis; ergo si simul violentur, violatur præceptum religionis in re gravi, atque adeo committitur mortale; Sicut peccat graviter qui eidem debet magnam pecuniæ summam ex multis promissionibus, & donationibus, singulis de re modica, si illam non solvat.

VII. Quæritur quarto, An cesset obligatio voti, facta notabili mutatione rei promissæ, quæ si prævisa fuisset, votum non fuisset factum?

Respondeo, hanc regulam communiter tradi a Doctoribus apud Sanch. lib. 4. cap. 2., & Trull. dub. 8., quod id liberet a voti, vel juramenti obligatione, quod si a principio accidisset, vel notum fuisset, impedisset ne votum, aut juramentum emitteretur. Ratio est, tum quia votum non obligat ultra voventis intentionem; vovens autem non præsumitur habuisse voluntatem obligandi se superveniente, aut de novo cognita tali mutatione notabili; tum etiam quia votum censetur factum sub hac tacita conditione, nisi scilicet superveniat notabilis mutatio, aut de novo appareat: etenim in casu nostro idem est de novo apparere, ac de novo esse.

- I. Potest Episcopus in omnibus votis suorum subditorum dispensare, nisi expresse a Pontifice nonnulla reserventur; ut de facto quinque reservantur Pontifici.
- II. In dubio an votum sit Pontifici reservatum, potest dispensare Episcopus; sicut etiam in dubio an egeat dispensatione.
- III. Pariter potest Episcopus in votis Pontifici reservatis dispensare in casu necessitatis, quando periculum gravis damni esset in mora.
- IV. Sicut etiam probabiliter id potest, si votum reservatum sit emissum ex metu levi; Aut si votum castitatis sit ad tempus, aut non sit perfecta castitatis.
- V. Potest Episcopus dispensare in voto penali castitatis relate ad poenam, quæ est accessoria; Et in voto suscipiendi Ordines Sacros.
- VI. Facta a Pontifice commutatione Voti sibi reservati, potest Episcopus dispensare in materia subrogata.
- VII. Si votum sit disjunctivum, antequam eligatur pars reservata, potest in illo Episcopus dispensare.
- VIII. Potest etiam dispensare in differenda executione voti Religionis; & in voto ingrediendi Ordinem Militarem, dempto Ordine Sancti Joannis Hierosolymitani.
- IX. Pariter dispensare potest in votis factis in favorem alterius, si nondum sunt acceptata; Si tamen sint acceptata, tunc solum probabiliter potest dispensare, quando emissæ sunt principaliter in honorem Dei, & secundo in favorem alterius.
- X. Iidem vota reservata, si sint conditionata, (& probabiliter etiam post

post conditionem purificatam) dispensari possunt ab Episcopo.

XI. Habens potestatem commutandi vota, aut in iis dispensandi, potest illam secummet exercere.

XII. Habens facultatem dispensandi in votis num possit eatenus iuramentum relaxare?

XIII. Quenam dicatur causa iusta ad dispensandum in votis?

I. Diximus in 6. art. quaestionis superioris, multifariam posse tam impediri, quam tolli iuramenti obligationem; quae omnia iuramento pariter, & voto communia sunt. Quare hic solum inquirimus de votorum dispensatione.

Quaeritur itaque primo, In quibusnam votis possit Episcopus dispensare?

Respondeo, praeter ea, quae diximus loc. laud. de Iuramento, Episcopum posse in sua Diocesi dispensare in omnibus votis, in quibus potest Papa in toto Orbe, nisi ab illo specialiter aliquod sit reservatum; Et ratio est, quia habet in suas oves potestatem ordinariam sibi a Christo Domino concessam per illa verba dicta Petro Matth. 16. *Quodcumque solveris super terram, erit solutum & in Caelis*: Quia tamen Episcopus potestatem hanc habet subiectam Pontifici, ideo potest Pontifex aliquorum votorum dispensationem sibi reservare: Et de facto reservavit illa quinque castitatis, & Religionis, & trium peregrinationum, Romanae, Hierosolymitanae, & Compostellanae; Quamvis autem Tabien., & alii putent, haec tria posse ab Episcopo dispensari, quando facta sunt causa devotionis, & non in subsidium; Contrarium tamen universali Ecclesiae consuetudine est receptum. Quia tamen reservatio est odiosa, eo quod deroget potestati ordinariae Episcoporum, ideo stricte est interpretanda.

II. Hinc sequitur primo, si du-

bio, an votum sit Papae reservatum, iudicandum non esse reservatum; non secus ac dum dubitatur, an casus aliquis sit reservatus, ut notat Dian. part. 4. tract. 3. resol. 59. Et eodem modo si dubium sit, an res egeat dispensatione Papae, poterit Episcopus absolute dispensare, eo quod casus huiusmodi dubius non sit reservatus.

III. Sequitur secundo, posse Episcopum in iis dispensare in casu necessitatis, quando scilicet non patet facilis aditus ad Papam, & ex mora est periculum incontinentiae, aut gravis scandali, aut damni; non enim censetur mens Pontificis velle votum reservare cum tanto periculo; Verbi gratia, si quis astrictus voto castitatis, aut religionis velit ducere sceminam a se defloratam, & si expectetur dispensatio a Papa, ingens periculum habeatur mutationis voluntatis, aut impediendi matrimonii, unde deberet illa puella manere sine remedio cum honoris iactura; vel si esset periculum, ut ille moreretur absque proli legitimatione, vel cum animae periculo.

IV. Sequitur tertio ex Less. lib. 2. cap. 40. num. 106., Navar., Bonac., & aliis contra Sanch., & Suar., posse Episcopum in iis votis dispensare, si ex metu levi sint emissa; quia cum reservatio sit odiosa, strictam patitur interpretationem, adeoque intelligenda est de votis cum plena libertate emissis, & perfectis. Hinc ex Sanch., & Bonac. potest etiam dispensare in voto castitatis facto ad tempus, verbi gratia, per octo annos; & in voto solum non nubendi, non fornicandi, necnon si votum emissum sit cum intentione obligandi se sub levi, & in voto castitatis emissio a conjugibus post consummationem matrimonii; Cum enim hic teneatur reddere debitum, consequenter votum non est perfectae castitatis: si tamen votum sit emissum ante matrimonium, eo inito,

poterit solum Episcopus dispensare ad petendum debitum, etiam ante consummationem matrimonii ex consuetudine legitime præscripta, ut notat Sanch. lib. 8. de Matrim. disp. 12.

V. Sequitur quarto, posse Episcopum etiam dispensare in iis, si sint annexa tanquam quid accessorium Voto principali non reservato; Verbi gratia, si quis voveat non ludere sub pœna castitatem servandi. Contra vero si quis voveat, verbi gratia, castitatem sub pœna jejunii, Episcopus non poterit dispensare in voto principali castitatis, poterit tamen in hoc voto pœnali jejunii. Eodem modo poterit Episcopus dispensare in voto assumendi Ordines Sacros; quia votum castitatis iis annectitur accessorie; unde si fornicaretur, qui vovit suscipere Ordines Sacros, non esset sacrilegus, & si matrimonium iniret, peccaret quidem, sed posset debitum petere.

VI. Sequitur quinto, quod si Papa commutat votum reservatum castitatis in materiam non reservatam, puta in jejunia, poterit Episcopus in his dispensare; Neque obstat, quod subrogatum sapiat naturam ejus, pro quo subrogatur, ut docent communiter Canonistæ: Nam hoc procedit quoad intrinseca, ita scilicet ut ejusdem ponderis sit, non quoad extrinseca, sicut est reservatio, ut notant Sanch., & Bonac.

VII. Sequitur sexto, quod quando votum disjunctive emittitur, & una tantum pars est reservata, possit Episcopus in eo dispensare, antequam vovens eligat partem reservatam; ut si quis voveat vel castitatem, vel servit in Xenodochio.

VIII. Sequitur septimo, posse Episcopum dispensare in differenda executione voti religionis; quia hoc non est dispensare in substantia voti: Sicut potest etiam commutare votum religionis arctioris in religionem minus arctam; Potest etiam commutare

votum ingrediendi Ordines militares, excepto Ordine Sancti Joannis Hierosolymitani, quia probabiliter hic unus est vera religio, non vero alii Ordines militares, quippe qui vovent castitatem conjugalem; quicquid in contrarium sentiat Navar., & Covar. apud Sanch.

IX. Sequitur octavo, posse Episcopum dispensare in votis in favorem tertii emissis, si nondum sint acceptata; quia sic nulli fit injuria. Ubi nota, quod quamvis probabile sit, juramentum additum promissioni nondum acceptatæ non indigere relaxatione; (quia, ut notat Less. lib. 4. cap. 42. num. 22., promissio habet hanc tacitam conditionem, si scilicet valide acceptetur; cum ergo juramentum sequatur naturam actus, cui additur, inde fit, ut sicut promissio ante acceptationem non obligat, ita nec juramentum) nihilominus votum additum promissioni nondum acceptatæ, immo & ipsum juramentum, si fiat per modum voti, obligat etiam ante acceptationem ex virtute religionis, ut notat idem Less. cap. 17. num. 52., quia scilicet est promissio facta Deo dandi, verbi gratia, aliquid pauperi.

Utrum autem quando vota, & juramenta hujusmodi sunt acceptata, possint ab Episcopo dispensari? Diximus cum de juramento ex Tambur., & aliis probabiliter dispensari, & commutari posse, quando principaliter facta sunt in obsequium Dei, & minus principaliter in favorem tertii: & idem Fagund. apud Tambur. docet, quod etiam propria auctoritate possint in melius commutari. Quam doctrinam Sanch. lib. 4. cap. 41. num. 16. admittit, si votum præcise fiat in honorem Dei, non respiciendo, ne secundario quidem, utilitatem pauperis, aut loci pii acceptantis promissionem.

X. Se-

X. Sequitur nono, Episcopum dispensare posse in quinque illis votis reservatis, quando sunt pœnalia, & conditionalia, eo pacto, quo explicavimus, dummodo conditio non sit de preterito, aut de præfenti, sed de futuro, itaut ab illa dependeat obligatio voti, & hæcenus remaneat suspensa: Nec solum dispensari possunt ante purificationem conditionem, sed etiam post illam. Ita Sanch. lib. 8. de Matrim. disp. 10. & alii apud Trull. contra Navar., qui putat nec ante, nec post conditionem purificationem dispensari posse, & contra Less., Suar., & Bonac., qui putant ante purificationem conditionis dispensari posse, non post illam, quando jam evaserunt absoluta. Ratio nostræ doctrinæ est, quia quamvis purificata conditione obligatio sit absoluta, tamen radix, & origo talis obligationis fuit imperfecta quædam voluntas ponendi rem promissam, verbi gratia castitatem, utpote pendens a futuro eventu conditionis. Quare cum reservatio sit odiosa, restringenda est ad ea vota, quæ ex amore perfecto, & absoluto castitatis verbi gratia, aut religionis, emissa sunt; Qui autem vovet castitatem, si luserit, si convalescerit, videtur magis amare negationem lusus, & sanitatem, quam ipsam castitatem.

XI. Quæritur secundo, Utrum qui habet potestatem generalem dispensandi in votis aliorum, possit pariter secum ipse eandem potestatem exercere, aut dare facultatem alteri, ut secum dispense?

Respondeo affirmative cum Sanch. lib. 8. de matrim. disp. 3., Bonac., Henr., Trull. disp. 1. Ratio est, quia

hic actus est jurisdictionis gratiosæ, non contentiosæ, & ideo non repugnat exerceri in seipsum, aut alteri delegari; cum possit idem propter diversas rationes esse agens, & patiens.

XII. Quæritur tertio, Num habens facultatem commutandi, aut dispensandi in votis, possit pariter commutare, aut relaxare juramenta?

Respondeo cum Suar., Sanch., & aliis contra Less., Azor., Bonac. apud Trull. disp. 41. affirmative; quia quamvis specie differant vinculum voti, & juramenti in rigore metaphysico; at vinculum moraliter omnino conveniunt, quia utraque obligatio oritur ex virtute religionis, & utriusque Deus solus est creditor; Unde secundum se qui potest in votis dispensare, potest etiam juramenta relaxare, nec non vota jurata, si non sint in præjudicium tertii. Notandum tamen, quod in nostris Privilegiis V. *Confessarius* §. 6. differre habetur, Confessarios Societatis solum relate ad Nostros relaxare posse juramenta sine præjudicio tertii.

XIII. Denique diximus cum de Juramento, causas justas ad dispensandum in votis, aut juramentis esse universim utilitatem Ecclesiæ, honorem Dei, utilitatem, & fructum spirituales voventis, imperfectam de liberationem in voto emittendo, metum etiam levem incussum ad extorquendum votum, dubium de obligatione voti, notabilem difficultatem supervenientem, & alia hujusmodi ad arbitrium prudentis; quæ si quando ad dispensationem non sufficiunt, saltem sufficere possunt ad commutationem.